

Международни признания за българската кинематография

„Сребърен Св. Георги“ за филма „Дзифт“ на Явор Гърдев

Филмът „Дзифт“ на Явор Гърдев, иранският филм „От просто по-просто“, италианската актриса Маргерита Буи и американецът Ричард Дженкинс са тазгодишните победители на 30-ия Московски международен кинофестивал. Кинофорумът в Москва е един от най-престижните, според класацията на Международната федерация на асоциациите на филмови продуценти. В основната конкурсна програма участваха общо 16 филма.

Явор Гърдев получи наградата „Сребърен Св. Георги“ за най-добра режисура за филма си „Дзифт“. Награди на фестивала са печелили в миналото българските филми „Барьерата“ на Христо Христов, „Селянинът с колелото“ и „Равновесие“ на Людмил Кирков, „Йо-хо-хо“ на Зако Хеския. Преди две години Весела Казакова получи приза за най-добра женска роля в „Откраднати очи“ на Радослав Спасов.

Филмът „Дзифт“ е кинодебютът на Явор Гърдев. Гърдев е известен като един от най-добрите български театрални режисьори. Филмът е създаден по

романа на Владислав Тодоров. Според журито Гърдев е успял да съчетае в своята творба елементи на екшъна и язвителната сатира, свързана със спомените на героя за неговото минало при тоталитарния режим в България през 60-те години. Филмът на 36-годишния режисьор получи и признанието на международното жури на Федерацията на киноklubовете, което отличи продукцията, „За свобода на изразяването и талантливо въплъщение на авторската идея“. Това е постмодернистична лента, която, както отбелязаха критиците в руската столица, е снимана в стил Куентин Тарантино. „Дзифт“ бе включен и в програмите на фестивалите в Карлови Вари и Гьотеборг.

Сюжет: В основата на сюжета стои едноименният роман на Владислав Тодоров, който чрез уникална смесица от екшън и черен хумор успява да прероди абсурдите на българската социална действителност. Действието се развива в тоталитарна България

през 60-те години на миналия век. Главният герой на „Дзифт“ с прякор Молеца (Захари Бахаров) излиза от Софийския затвор, където е попаднал преди 9 септември 1944 г., и започва да търси своята любима Ада (Таня Илиева). „С излизането му на свобода, още с прекрочването на прага на затвора започват катастрофални перипетии и бясна надпревара с времето. В търсене на истината за миналото си той се сблъсква с паноптикум от гротескни типове, населяващи асфалтовата джунгла на града. Трескавият бяг на Молеца очертава картата на една ретро София – крайни квартали, централната банята, Каналът, поликлиниката, черквата, кръчмата, Мавзолеят, нощният бар, гробището. Тази фатално задъхана нощ е наситена с резки обрати и перипетии, халюциниране, биографични скокове в предкомунистическото минало, сантиментални срещи с някогашната любима, предателства, мирогледни сривове и разобличения. Краят идва с настъпването на новия ден във фургона на гробарите, където тайните излизат наяве“, такъв е сюжетът на филма според Явор Гърдев.

„Това е криминален филм. Думата дзифт е влязла в българския език от арабски през турски и означава черна смола. Всъщност това е нещо като пречистен асфалт, който през 60-те и 70-те години се е използвал от кварталните тарикати вместо дъвка“, разказва режисьорът.

Режисьор: Явор Гърдев е роден на 23 февруари 1972 г. Завършва Националната гимназия за древни езици и култури и продължава образованието си в класа на Иван Добчев и Маргарита Младенова по театрална режисура в НАТФИЗ, а по-късно защитава магистратура по философия в Софийския Университет. Като режисьор дебютира в Сливенския театър със спектакъла „Частите на нощта“ по Георги Тенев, който печели награди на фестивалите във Варна и Благоевград. Сред първите му нашествули представления са „Слугините“ по Жан Жьоне, „Таня, Таня“ в Малък градски театър зад канала, „Сънят на Одисей“ и „Квартет“ в Театралната работилница „Сфумато“. Сред успешните му постановки са „Бастард“, „Марат-Сад“ и „Пухеният“ във Варненския театър, „Живот х 3“ и „Пиесата за бебето“ и „Старицата от Калкута“ в Театър 199, „Крал Лир“ в Народния театър „Иван Вазов“. Последната му работа в театъра е „Волентинов ден“ на Иван Вирипаев в Малък градски театър зад канала.

43 международен кинофестивал в Карлови Вари

Кинофестивалът в Карлови Вари се провежда от 1946 г. Тази година беше неговото 43-то издание. Той е един от най-старите в Европа и е връстник на фестивала в Кан. През 1960 г. чешкият форум получава най-престижната в бранша международна категория „А“. Тази година там са били показани над 220 от най-актуалните игрални и документални филми. Състояли са се 52 световни, регионални и европейски премиери.

Международното жури с председател Иван Пасер връчи голямата награда „Кристален глобус“ на датския филм „Ужасно щастливи“ на режисьора Хенрик Рубен Генц. Със специалната наградата на журито бе удостоен филмът „Фотографът“ на индонезиеца Нан Тривени Ачнас. „Пленник“ на Алексей Учител взе наградата за режисура в международния конкурс. Заснет по разказа на писателя Владимир Маканин „Кавказки пленник“, филмът е копродукция на Русия и България. Продуцент от българска страна е Димитър Гочев. За актьорския си талант бяха отличени двама чешки актьори – Иржи Мадел и Марта Исова.

Главната награда в програмата „На Изток от Запад“ получи филма „Тулпан“ на Сергей Дворцевой с главен продуцент Карл Баумгартнер. Въпреки огромния интерес, „Светът е голям и спасение дебне отвсякъде“ на Стефан Командарев не успя да спечели наградата на публиката.

„ШИВАЧКИ“ НА ЛЮДМИЛ ТОДОРОВ ПОЛУЧИ СПЕЦИАЛНО ОТЛИЧИЕ ОТ ЖУРИТО В ПРОГРАМАТА „НА ИЗТОК ОТ ЗАПАД“.

Това е втора международна награда за филма след тази на ФИПРЕССИ на София Филм Фест. „Шивачки“ получи в началото на годината и наградите на Националния филмов център

в пет категории – за най-добър филм, за сценарий и за режисура, за най-добра женска роля и за операторска работа.

Режисьор и сценарист: Людмил Тодоров е роден на 12 януари 1955 г. в Горна Оряховица. През 1982 г. завършва кино- и телевизионна режисура в НАТФИЗ в класа на Георги Дюлгеров и Младен Киселов. Бил е член на управителния съвет на БНТ, член на СБФД. Филмът му „Любовното лято на един лъохман“ (1990) е носител на голямата награда на фестивала в Торино и на специалната награда на журито в Монтевидео. „Приятелите на Емилия“ (1997) пък получава наградата на ФИПРЕССИ в Солун. През 2002 г. „Емигранти“ си тръгва с наградата на

публиката на международния София Филм Фест. Негови са още „Шивачки“ и др. Освен режисьор, Людмил Тодоров е сценарист и писател. Автор е на сборника с разкази „Да убиеш Мечо Пух“ и романите „Хроника на една любов“ и „Хроника на едно пропадане“.

Сюжет: Главните героини са три съвсем млади момичета от провинцията, дошли в София, гонени от безработицата. Те се борят да оцелеят в една враждебна среда. Едната от тях – Катя (Виолета Марковска) не издържа и става любовница на сводник (Юлиан Вергов). Втората – Дора (Александра Сърчаджиева), се забърква в любовен триъгълник и прави опит за самоубийство. Третото момиче – Елена, има по-романтични любовни преживявания – с музиканта Захари (Филип Аврамов), съквартирант на момичетата. Елена се опитва да промени живота на двете си приятелки, като ги накара да подредят объркания си живот. Накрая те се измъкват от омагьосания кръг и Дора и Елена наистина започват работата като шивачки в цеха на един грък, а Катя се оказва негова съпруга.

„СВЕТЪТ Е ГОЛЯМ И СПАСЕНИЕ ДЕБНЕ ОТВСЯКЪДЕ“

Филмът е един от най-амбициозните български филми през последните 20 години, копродукция на 4 държави – България, Германия, Словения и Унгария, подкрепена от Евроимаж, 5 национални и регионални фонда, Националния филмов център, Българската национална телевизия, както и от програмата МЕДИА и Югоизточната европейска филмова мрежа. Негов продуцент е и легендарният Карл Баумгартнер. Сценарият е по романа на Илия Троянов. „Светът е голям и спасение дебне отвсякъде“ е почти

автобиографичен разказ за живота на Троянов, напуснал със семейството си комунистическа България, и минал през ужасите на бежанските лагери. Филмът разказва за пътя към дома, за важността на корените и любовта към родината. „Без съмнение, завръщането към дома е една голяма тема за малка страна като България“, казва Илия Троянов. „Твърде много хора са напуснали страната – голяма част от българският елит след 44-та година е унищожена, друга част е избягала, допълнително много хора заминаха след 89-а година.“

На фестивала в Карлови Вари той отстъпи в последния момент в надпреварата за наградата на публиката, но само два месеца по-късно на Международния кинофестивал в Цюрих „Светът е голям“ получи Наградата на публиката. Това е втората награда на публиката за филма след София през март. „Спасението е винаги в това човек да знае откъде идва и оттам вече да реши накъде отива, казва и режисьорът Стефан Командарев. Един човек може да живее пълноценно, да се чувства щастлив и осмислен, когато знае кой е коренът му, знае откъде е тръгнал, наясно е с рода си, с родовата си традиция и тогава може да търси щастието по целия свят, навсякъде.“

Режисьор: Стефан Командарев е роден в София през 1966 г. Завършил е медицина, след това кино и тв режисура в НБУ. Сред филмите, които досега е работил, е и музикалният „Please Shut up Band“ за Арабел фон Караян и „Зона С“. В конкурсната програма на фестивала „Златната роза“ Стефан Командарев участва с „Пансион за кучета“, по сценарий на Юрий Дачев. Филмът е създаден по едноименната пиеса, играна с успех в МГТ „Зад

СНИМКИ: АРХИВ

канала“. Документалните му филми „Хляб над оградата“ получава Награда за най-добър източноевропейски филм на Международния фестивал

за документално кино в Лайпциг 2002; Голямата награда за най-добър документален филм и Специалното отличие на ФИПРЕССИ на фестивала „GoEast“ във Висбаден, Германия, 2003). Вторият му документален филм „Азбука на надеждата“ печели Голямата награда за документален филм на фестивала „GoEast“ във Висбаден, Германия, 2004 и „Златен ритон“ за най-добър български документален филм.

В роляте: Людмила Чешмеджиева, Анна Пападопулу, Христо Мутафчиев, Карло Любек, Мики Манойлович, Николай Урумов. В ролята на Алекс, момчето, което отново намира себе си, е немският актьор от хърватски произход Карло Любек. Партнера му световноизвестният сръбски актьор Мики Манойлович – в ролята на харизматичния майстор на таблата Бай Дан, дядо на Алекс, който успява да го върне към живота и корените му. Яхнали старомоден тандем, двамата пропътуват половина Европа, за да се озоват отново у дома – а по пътя оставят всичките си съмнения, мъки и неразбирателства.

Сюжет: През 1976 година в малък град на социалистическа България се ражда Алекс, който скоро напуска родното място. Светът е голям и широк и все някъде в него Алекс трябва да намери своето спасение. То дебне отвсякъде, затаено и смълчано – в родината, в бежански лагери, в близки и далечни континенти. А може би се крие в началото, в корена, в рода. Трийсет години по-късно, загубил родителите си в катастрофа, Алекс не разпознава дядо си, защото вследствие на катастрофата е получил амнезия. Бай Дан измъква Алекс от болницата и тръгват на път. По време на това пътуване обратно към България – но и обратно към миналото – паметта на Алекс бавно се завръща, а с нея и желанието му за живот.

Отзиви: „Командарев и заснел топъл, човешки филм, който би докоснал дори най-студеното зрителско сърце. Сниман е именно с такава цел и я постига. В салона често се чува подсмърчане, а след прожекцията – коментари от типа: „Върнахте ми вярата в българското кино!“ Има

и други, на обратния полюс.“ (Виолета Цветкова, „Паралели“)

„Оптимизмът отново се върна в българското кино. „Светът е голям и спасение дебне отвсякъде“ сякаш не е просто филм, а знак, че оттук нататък нещата ще вървят все по-добре. Амбициозният проект на Стефан Командарев – по романа на Илия Троянов – е като глътка свежест сред безвремието на нашето кино от годините на прехода.“ (Димитър Николов, „Новинар“)

Награди и номинации:

- МФФ СОФИЯ – СОФИЯ ФИЛМ ФЕСТИВАЛ – Награда на публиката
 - Награда KODAK за български игрален филм
 - ГОДИШНИ ФИЛМОВИ НАГРАДИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ – Номинация за награда LUX на Европейския парламент
 - МФФ МОСКВА, Русия – Световна премиера – Програма Гала прожекции
 - МФФ КАРЛОВИ ВАРИ, Чехия – Класиран от публиката сред първите пет най-добри филма на фестивала
 - МФФ ПАЛИЧ, Сърбия – Второ място в класацията на публиката за най-добър филм на фестивала
 - МФФ МОНРЕАЛ, Канада – Премиера за Северна Америка
 - ГОДИШНИ НАГРАДИ НА ЕВРОПЕЙСКАТА ФИЛМОВА АКАДЕМИЯ
- Филмът е изпратен на членовете на ЕФА с право за номинации в различните категории за Европейските филмови награди, 5 декември, Копенхаген

По материали от българските медии- Румяна Кирилова